

ئىخلاس – ساداقەت رەمزىدۇر

ئىخلاس – لۇغەتتە بىر نەرسىنى باشقىسىدىن تاللاپ ئايرىش مەنىسىنى بىلدۈرسە، ئىسلام ئىستىلاھىدا ئىخلاس – ئاللاھ تائالا بۇيرىغان ھەر قانداق بىر ئىشنى توغرا نىيەت، ساپ قەلب بىلەن خۇدا رازىلىقى ئۈچۈن دىندا كۆرسىتىلگەن بويىچە ئورۇنلاش دېمەكتۇر.

ئىخلاس قەلب قېتىدىن كەلگەن سەمىمىي سۆيگۈ بىلەن كۆرسىتىلگەن ساداقەتتۇر. ئىخلاسنىڭ ئەكسى رىيادۇر. قىلىنغان ئىبادەت ۋە ھەر قانداق بىر ياخشى ئىشلاردا ھېچقانداق بىر مەنپەئەت ياكى پايدىنى كۆزلىمەستىن، پەقەت ئاللاھ تائالا رازىلىقىنى مەقسەت قىلىش ئىخلاسنىڭ ئاساسىنى تەشكىل قىلىدۇ. ھەقىقىي ئىخلاس ئۈچۈن ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنۇ قىسسسى ئەڭ ياخشى ئۈلگە بولالايدۇ. ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام زالىم نەمرۇد تەرىپىدىن ئوتقا تاشلانغان ۋاقىتتا، ئۇنىڭ يېنىغا كەلگەن پەرىشتە جىبرىئىل ئەلەيھىسسالامنىڭ: «خالىساڭ ساڭا ياردەم قىلاي ۋە سېنى ئوتتىن قۇتۇلدۇراي» دېگەن تەكلىپىگە جاۋاب بېرىپ: «پەرۋەردىگارم مېنىڭ بۇ ھالىمنى بىلىدۇ شۇنداقمۇ؟» دەپ سوراپىدۇ. جىبرىئىل: «ئاللاھ تائالا ئەلۋەتتە بىلىدۇ» دەپ جاۋاب بېرىدۇ. ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام: «ئۇنداقتا ساڭا ئېھتىياجىم يوق، ئاللاھ تائالانىڭ مېنىڭ بۇ ھالىمنى بىلىشى ماڭا يېتىدۇ» دەپ جاۋاب قايتۇرىدۇ. مانا بۇ، ھەقىقىي چىن ئىخلاسنىڭ بىردىنبىر مىسالىدۇر.

ئىخلاس توغرىلىق كەلگەن ئايەتلەر بىلەن پەيغەمبىرىمىزنىڭ ھەدىسلىرىگە ئاساسلانغاندا، نىجات يولى پەقەت ئىخلاستىدۇر. ئادەم بالىسىنىڭ ئىككى دۇنيالىق سائادىتىگە، ماددىي ۋە مەنۋىيىتىگە كېپىللىك قىلالايدىغان ئىخلاستىن بۆلەك

ئىككىنچى بىر خىسلەت يوقتۇر. بىراۋنىڭ ئىخلاسى قازانمىقى ھەقىقەتەن مۇھىم بىر ئىشتۇر. چۈنكى زەررىچىلىك ئىخلا بىلەن قىلىنغان ئەمەل، ئىخلاسىز قىلىنغان مىڭلارچە ئەمەل - ئىبادەتتىن ئۈستۈندۇر.

ھەر قانداق بىر ئىشتا ئىخلا تەلەپ قىلىنىدۇ. ناماز ئوقۇشتا، روزا تۇتۇشتا، زاكات بېرىشتە، ھەج قىلىشتا، ئىلىم تەھسىل قىلىشتا، «قۇرئان» تىلاۋەت قىلىشتا، يېتىم - يېسىرلارغا ياردەم قىلىشتا، ھالال رىزىق ئۈچۈن ئىشلەشتە ئىخلاغا باغلاپ ئىش قىلىش لازىم. ھەر قانداق بىر ئىشنىڭ ئۆزىگە لايىق ئىخلاسى باردۇر، مەسىلەن: سەمىمىي ئىخلا بىلەن باغلانغان مۇھەببەتنىڭ بىر زەررىسى بېرەر مەنپەئەت يۈزىسىدىن باغلانغان مۇھەببەتتىن ئەلۋەتتە چوڭ ۋە قىممەتلىكتۇر. چىن مۇھەببەتنى كۆرۈشنى خالىغان كىشى ئانىلارنىڭ تەبىئىتىگە قارىسا بولىدۇ. ھەقىقىي خالىس مۇھەببەتكە ئانىلار سازاۋەردۇر. ئۇلار پەرزەنتلىرى ئۈچۈن نۇرغۇنلىغان جاپا - مۇشەققەتلەرنى تارتىپ، چىن دىلىدىن بالىلىرى ئۈچۈن كۆيۈپ - پىشىپ، چوڭ قىلىدۇ. لېكىن بۇ قىلغانلىرى ئۈچۈن بالىلىرىدىن بېرەر مۇكاپات ياكى سوۋغا - سالام تەمە قىلمايدۇ، بېرەر پايدا كۆزلىمەيدۇ. ئادەم ئاللاھ تائالاغا ئىخلا قىلغان ئىكەن، شۇنداق چىن ئەقىدە ۋە سۆيگۈ بىلەن ئىخلا قىلغاندا، ئاندىن ئۇ ئاللاھ تائالانىڭ ھەقىقىي مۇخلىسىغا ئايلىنىدۇ.

خالىس دىن ئاللاھ تائالا ئۈچۈندۇر. ئاللاھ تائالا چىن ئىخلا بىلەن قىلىنغان ئەمەل - ئىبادەتلەرنىلا قوبۇل قىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئاللاھ تائالا «قۇرئان كەرىم» دە ئىنسانلارنىڭ ئىبادەتلەرنى خالىس ئاللاھ تائالاغا قىلىشلىرىنى، دۇئالىرىنى سەمىمىي قىلىشلىرىنى تەۋسىيە قىلىدۇ. ئىبادەتتە كەيپىيات بەك مۇھىمدۇر. ئاللاھ تائالانىڭ

رازىلىقى ئەمەل - ئىبادەتلەرنى كۆپ قىلىش بىلەن ياكى كۆپ كىشىلەرنى دىنغا ئەگەشتۈرۈش بىلەن قازىنىلمايدۇ. بەلكى ئاللاھ تائالانىڭ رازىلىقى پەقەت ئىخلاى بىلەنلا قازىنىلىدۇ. شۇڭا بەزىدە بېرەر ئېغىز سۆز ياكى بېرەر ياخشى نىيەت ھەقىقىي سائادەتكە ۋە مەڭگۈلۈك نىجاتلىققا سەۋەب بولۇپ قالىدۇ. ئەھۋال بۇنداق ئىكەن، ئەمەل - ئىبادەتلەرنىڭ كۆپ قىلىنىشىغا قارىماستىن، بەلكى قەلبتىكى ئىخلاىغا قاراش كېرەك. چۈنكى كېرەك بولغىنى ئىخلاىستۇر. مەن بۇ سۆزۈم بىلەن، ئەمەل ئىبادەتلەرنى ۋە دىنغا دەۋەت قىلىش ئىشلىرىنى پايدىسىز دېمەكچى ئەمەسمەن. بەلكى مۇشۇ ئەمەل ئىبادەتلەرنىڭ ۋە ياخشى ئىشلارنىڭ قىممەتكە ئىگە بولۇشى ئىخلاى بىلەن بولىدۇ دېگەننى ئوچۇقلىماقچىمەن. زادى ئاللاھ تائالا رازىلىقىنى كۆزلىمەستىن باشقا مەقسەت ۋە مەنپەئەتلەرنى كۆزلەپ قىلىنغان پۈتۈن ئەمەللەر ۋە ئىبادەتلەر بېكاردۇر. مەسىلەن: كۆمۈر كىلوگرام بىلەن، ھەتتا توننىلاپ، ئالتۇن بولسا گراملاپ تارتىلىدۇ. ئىخلاىلىق ئەمەل ئالتۇن بولسا، ئىخلاىسىز ئەمەل كۆمۈرگە ئوخشايدۇ. بۇ مىسالدىن ئىخلاىلىق ئىبادەت بىلەن ئىخلاىسىز ئەمەل - ئىبادەتنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى پەرق ئوچۇق كۆرۈنۈپ تۇرۇپتۇ.

ئىبادەتنىڭ قوبۇل بولىشىدا ئىككى شەرت بولۇپ ئۇلار تۆۋەندىكىچە:

1 - ئىبادەتتە يالغۇز بىر ئاللاھقا ئىخلاى قىلىش.

2 - ئىبادەتتە رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋە سەللەمنىڭ سۈننەتلىرىگە

ئەمەل قىلغان بولۇش

تائالادىن ھەممىزگە، ئىبادەتلىرىمىزدە چېن ئىخلاى چەكسىز سۆيگۈ ئاتا ئاللاھ

قىلىشىنى تىلەيمەن